



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 537/2014-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. septembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť B. A. a J. B., zastúpených advokátom JUDr. Jozefom Sabóom, Obchodná 187/6, Sečovce, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prípravu obhajoby podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a namietaného porušenia čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/2 Gv 86/08-123 z 30. septembra 2013 vrátane postupu, ktorý vydaniu uznesenia predchádzal, a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť B. A. a J. B. o d m i e t a ako neprípustnú.

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. novembra 2013 doručená sťažnosť B. A. a J. B. (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na prípravu obhajoby podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru a namietaného porušenia čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“) č. k. VII/2 Gv 86/08-123 z 30. septembra 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia sú na základe uznesenia vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odboru Východ trestne stíhaní okrem iného aj pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 a ods. 2 písm. b) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov. Uznesením prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/2 Gv 86/08-27 z 19. novembra 2008 bolo trestné stíhanie sťažovateľov podľa § 215 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zastavené, keďže dospel k záveru, že je nepochybné, že skutok nespáchali obvinení. Tým istým prokurátorom úradu špeciálnej prokuratúry však bolo autoremedúrou uvedené uznesenie zrušené uznesením č. k. VII/2 Gv 86/08-27 z 15. januára 2009 podľa § 190 ods. 1 Trestného poriadku. Následne podanú sťažnosť sťažovateľa B. A. proti uzneseniu prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/2 Gv 86/08-27 z 15. januára 2009 špeciálny prokurátor uznesením č. k. VII/2 Gv 86/08-35 zo 6. marca 2009 zamietol z dôvodu, že sťažnosť nepovažoval za prípustnú. Návrhu sťažovateľa B. A. na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku vybavil generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“)

upovedomením vydaným pod č. k. VII/2 Gv 86/08-44 z 22. októbra 2009 dospejúc k záveru, že vo vzťahu k uzneseniu špeciálneho prokurátora č. k. VII/2 Gv 86/08-35 zo 6. marca 2009 dôvody na navrhovaný postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku nezistil. V označenej trestnej veci sťažovateľov však mal špeciálny prokurátor uznesením č. k. VII/2 Gv 86/08-123 z 30. septembra 2013 (teda napadnutým uznesením) opätovne zrušiť uznesenie prokurátora špeciálnej prokuratúry č. k. VII/2 Gv 86/08-18 z 19. novembra 2008 a prokurátorovi špeciálnej prokuratúry uložil, aby vo veci konal a rozhodol.

Sťažovatelia namietajú, že špeciálny prokurátor *„obišiel a nerešpektoval svoje vlastné rozhodnutie a svoj právny názor uvedený v uznesení zo 6.3.2009 č. k. VII/2 Gv 86/08-35 a právny názor generálneho prokurátora SR v oznámení z 22.10.2009 č. k. VII/2 Gv 86/08-44 podľa ktorých rozhodnutie prokurátora vydané podľa § 190 ods. 1 Tr. por. (tzv. autoremedúra) v danom prípade uznesenie prokurátora z 15.1.2009 č. k. VII/2 Gv 86/08-27, je takým rozhodnutím prokurátora, proti ktorému zákon nepripúšťa opravný prostriedok“*. Súčasne poukazujú na v sťažnosti bližšie označený komentár k Trestnému poriadku, podľa ktorého je nové uznesenie vydané autoremedúrou na podnet sťažnosti podanej proti pôvodnému uzneseniu z hľadiska prípustnosti riadneho opravného prostriedku uznesením orgánu v prvom stupni, proti ktorému je sťažnosť prípustná. Podľa názoru sťažovateľov však v danom prípade autoremedúra do úvahy neprichádzala, lebo *„zmena pôvodného uznesenia sa dotýkala práv obvinených... K uvedeným porušeniam procesných pravidiel pristupuje tá skutočnosť, že sťažnosť pošk. Š. nebola doručená obvineným ani obhajcom...“*

*Napriek skutočnostiam, že uznesenie prokurátora ÚŠP GP SR z 15.1.2009 č. k. VII/2 Gv 86/08-27 ktorým autoremedúrou zrušil svoje uznesenie z 19.11.2008 č. k. VII/2 Gv 86/08-18 je naďalej právoplatné a nezrušil ho ani špeciálny prokurátor uznesením z 6.3.2009 č. k. VII/2 Gv 86/08-35 na základe sťažnosti podanej sťažovateľom v 1. rade špeciálny prokurátor uznesením z 30.9.2013 č. k. VII/2 Gv 86/08-123 podľa § 194 ods. 1 Tr. por. zrušil uznesenie prokurátora ÚŠP GP SR z 19.11.2008 č. k. VII/2 Gv 86/08-18 o zastavení trestného stíhania a súčasne podľa § 194 ods. 1 písm. b) Tr. por. uložil prokurátorovi ÚŠP GP SR aby vo veci znova konal a rozhodol.*

*Špeciálny prokurátor nerešpektoval ani svoj vlastný právny názor vyjadrený v uznesení z 6.3.2009 č. k. VII/2 Gv 86/08-35 a právny názor generálneho prokurátora z 22.10.2009 č. k. VII/2 Gv 86/08-44, že proti uzneseniu prokurátora ÚŠP GP SR z 15.1.2009 č. k. VII/2 Gv 86/08-27 sťažnosť nie je prípustná....*

*Uznesením špeciálneho prokurátora z 30.9.2013 č. k. VII/2 Gv 86/08-123 došlo k porušeniu zásady právnej istoty, porušeniu ústavného príkazu konať iba podľa ústavy a zákonov, porušeniu práva na inú právnu ochranu podľa čl. 1 ods. 1, čl.2 ods.2, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl.6 ods. 1 dohovoru.“ .*

*K namietanému porušeniu základného práva na obhajobu a práva na spravodlivý proces sťažovateľa ďalej poukazujú na obsah vybranej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu a nadväzne na to uvádzajú, že „uznesenie prokurátora ÚŠP GP SR z 19.11.2008 č. k. VII/2 Gv 86/08-18 ktorým podľa § 215 ods. 1 písm. c) Tr. por. zastavil trestné stíhanie je meritórne rozhodnutie vo veci. Ak teda poškodená... toto uznesenie prokurátora napadla sťažnosťou, a boli zabezpečené údaje prostredníctvom Generálnej prokuratúry SR, bolo povinnosťou prokurátora obe tieto podania doručiť obvineným a ich obhajcom a určiť primeranú lehotu na zaujatie stanoviska...*

*Niet pochyb o tom, že prokurátor ÚŠP GP SR uznesením z 15.1.2009 č. k. VII/2 Gv 86/08-27 zrušil uznesenie o zastavení trestného stíhania práve na základe sťažností pošk. ... a údajov získaných prostredníctvom GPSR, teda podaní, o ktorých obvinený ani obhajcovia nevedeli.*

*U sťažovateľa v I. rade je toto pochybenie zvýraznené o to viac, že uznesenia prokurátora o zastavení trestného stíhania a uznesenie o zrušení tohto uznesenia mu bolo doručené v jeden deň. V takom prípade a za takýchto okolností je uplatňovanie práv na obhajobu a spravodlivý trestný proces skutočne iba iluzórne.*

*Rozhodnutie špeciálneho prokurátora z 30.9.2013 č. k. VII/2 Gv 86/08-123 iba prehĺbilo nezákonný postup a porušovanie procesných pravidiel, lebo predmetné uznesenie vydal na základe sťažnosti pošk. ..., ktoré ako už bolo viackrát uvedené, ešte ani v súčasnosti nebolo doručené obhajobe.“.*

Na základe uvedeného sa sťažovatelia svojím návrhom domáhajú vydania takéhoto rozhodnutia:

*Základné práva B. A. a J. B. na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy ... a čl. 6 ods. 1 dohovoru ... v spojení so zásadou právnej istoty podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy... bolo porušené uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zo dňa 30.9.2013 č. k. VII/2 Gv 86/08-123 a konaním, ktoré vydaniu tohto uznesenia predchádzalo.*

*Základné právo B. A. a J. B. na obhajobu podľa čl. 50 ods.3 Ústavy ... a čl. 6 ods. 3 písm. b) Dohovoru... v spojení s právom na spravodlivé konane podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 Ústavy... a čl. 6 ods. 1 Dohovoru... bolo porušené uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zo dňa 30.9.2013 č. k. VII/2 Gv 86/08-123 a konaním, ktoré vydaniu tohto uznesenia predchádzalo.*

*Uznesenie Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zo dňa 30.9.2013 č.k. VII/2 Gv 86/08-123 sa zrušuje. “*

Zároveň sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd každému zo sťažovateľov priznal finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur a na účet právneho zástupcu sťažovateľov úhradu trov ich právneho zastúpenia.

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) sťažnosť sťažovateľov prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súvislosti s namietaným porušením základných práv sťažovateľov napadnutým uznesením špeciálneho prokurátora ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že nie je súčasťou sústavy orgánov činných v trestnom konaní, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý okrem iného rozhoduje o sťažnostiach namietajúcich porušenie základných práv alebo slobôd fyzických osôb alebo právnických osôb, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

V prípadoch, pri ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv alebo slobôd v trestnom konaní, ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že trestné konanie je od svojho začiatku až po koniec procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných

v trestnom konaní, ako aj v predmetnej veci konajúcich všeobecných súdov naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat' také pochybenia príslušných orgánov verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. pozri napr. II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07).

Podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku generálny prokurátor zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon. Porušením zákona sa rozumie podstatné pochybenie, ktoré mohlo ovplyvniť rozhodnutie vo veci.

Podľa § 364 ods. 3 Trestného poriadku generálny prokurátor ak rozhoduje bez návrhu podľa odseku 1, môže zrušiť rozhodnutie podľa § 363 ods. 1 do troch mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia; ak rozhoduje na základe návrhu podľa odseku 1, môže rozhodnutie podľa § 363 ods. 1 zrušiť do šiestich mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia.

Medzi mimoriadne opravné prostriedky v trestnom konaní patrí aj inštitút zrušenia právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku. Právomoc rušiť takéto rozhodnutia má generálny prokurátor Slovenskej republiky, a to tak na návrh, ako aj bez neho. Aj právoplatné uznesenia špeciálneho prokurátora patria medzi rozhodnutia v prípravnom konaní, ktoré možno uvedeným postupom preskúmať. Sťažovatelia teda mali možnosť podať návrh na zrušenie napadnutého uznesenia, ktorým bolo zrušené uznesenie prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/2 Gv 86/08-18 z 19. novembra 2008.

Z podanej sťažnosti však nevyplýva, že by sťažovatelia tento mimoriadny opravný prostriedok využili. Možno preto dospieť k záveru, že sťažovatelia nevyčerpali opravný prostriedok, ktorý im Trestný poriadok na ochranu označených základných práv účinne

poskytoval a na ktorého použitie boli oprávnení. Treba tiež dodať, že sťažovatelia ani len netvrdili (tým menej preukazovali), že návrh na zrušenie napadnutého uznesenia nepodali z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto zo strany ústavného súdu neprichádzal do úvahy prípadný postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh navyše vyplýva, že sťažovatelia si musia byť existencie uvedeného mimoriadneho opravného prostriedku vedomí, keďže proti inému uzneseniu špeciálneho prokurátora vydanému pod č. k. VII/2 Gv 86/08-35 zo 6. marca 2009 už v minulosti generálnemu prokurátorovi podali návrh na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou praxou (napríklad I. ÚS 320/2011, II. ÚS 187/2012, IV. ÚS 461/2011 a iné) ústavný súd sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

Keďže sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľov v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2014